

Archivariorum historicorumque magistra

Dr. Rani Boobally

Archivarium historicorumque magistra

Történeti tanulmányok Bak Borbála tanárnő
70. születésnapjára

SZERKESZTETTE

Kádár Zsófia
Lakatos Bálint
Zarnóczy Áron

Magyar Levéltárosok Egyesülete
Budapest, 2013

A Magyar Levéltárosok Egyesülete kiadványai 13.

A kötet az NKA támogatásával jelent meg.

A kötet kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Az ünnepelt fényképét Várhelyi Klára (Róma) készítette.
A kötetben szereplő térképeket Nagy Béla (MTA BTK TTI) rajzolta.
A borító és a tördelés Abinéri Gábor munkája.

A borítón a közölt tanulmányokhoz tartozó képek részletei láthatók.

ISBN 978-963-87475-3-2

© A tanulmányok szerzői, 2013

Fotó © Várhelyi Klára, 2013

Szerkesztés © Kádár Zsófia, Lakatos Bálint, Zarnóczki Áron, 2013

Képmelléklet © a tanulmányok szerzői, 2013

Kiadja a Magyar Levéltárosok Egyesülete

www.leveltaros.hu

Felelős kiadó: Tyekvicska Árpád, elnök és Décsey Sándor, titkár

A nyomdai munkálatokat a Kódex Könyvgyártó Kft. végezte.

Felelős vezető: Marosi Attila

Minden jog fenntartva.

Printed in Hungary

Tartalom

Köszöntő (KENYERES ISTVÁN)	11
Tabula gratulatoria	15
Előszó (KÁDÁR ZSÓFIA, LAKATOS BÁLINT, ZARNÓCZKI ÁRON)	19
Rövidítésjegyzék	21
I. TÖRTÉNETI FÖLDRAJZ, TÖRTÉNETI TOPOGRÁFIA, TÉRKÉPHASZNÁLAT	
BOLLÓK ÁDÁM: Magángondolatok temető, település és településtörté- net viszonyáról a 10–11. századi Kárpát-medencében	25
<i>Private Thoughts on the Relation between Cemetery, Settlement and Settlement History of Carpathian Basin in 10–11th centuries</i>	69
CSUKOVITS ENIKŐ: Magyarország helye Kelet-Európában. A <i>Descriptio Europae Orientalis</i> országleírásai	71
<i>The Place of Hungary in Eastern Europe. The Country Descriptions of the Descriptio Europae Orientalis</i>	82
TÓTH KRISZTINA: Tata és környéke településeinek történeti földrajza a 14. században	83
<i>Historical Topography of Tata and Its Region in the 14th Century</i>	101
LAKATOS BÁLINT: Lázár deák <i>Tabula Hungariae</i> -jának (1528) helyrajza és a késő középkori úthálózat	103
<i>Settlements on Lazarus' Tabula Hungariae (1528) and Late Medieval Road Network</i>	128

TRINGLI ISTVÁN: Oremus. Egy hegyaljai dűlőnév jelentése	129
<i>Oremus. Bezeichnung eines Flurnamens aus der Hegyalja Region</i>	142
TÓTH GERGELY: Meddig terjed Magyarország? Történelmi jogok és politikai realitások küzdelme Bél Mátyás <i>Notitiájában</i>	143
<i>What's the Extent of Hungary? Conflict of Historical Rights and Political Realities in Mátyás Bél's Notitia</i>	163
KULCSÁR KRISZTINA: Landgraf Ádám gondolatai a magyarországi utak javításáról	165
<i>Adam Landgrafs Gedanken über die Verbesserung der Post-Straßen und anderer Hauptweege im Königreich Ungarn</i>	188
REISZ T. CSABA: Külföldi mérnökök a magyarországi kataszteri felméréseknél	189
<i>Foreign Surveyors at the Cadastral Surveys in Hungary</i>	215
TÖRÖK ENIKŐ: Néhány kataszteri irattípus	217
<i>Einige Katastralunterlagen</i>	235
BERTÉNYI IVÁN: A Badacsony-hegy fontosabb helynevei a 20. században	237
<i>Wichtigere Ortsnamen des Berges Badacsony im 20. Jahrhundert</i>	242
 II. FORRÁSKIADÁS ÉS TÖRTÉNELEM	
BESSENYEI JÓZSEF: <i>Litterae ad Cameram exaratae</i> . A Magyar Kamarához intézett levelek, különös tekintettel a magyar nyelvűekre	245
<i>Litterae ad Cameram exaratae. An die Ungarische Kammer geschriebene Briefe mit besonderer Rücksicht auf Briefe in ungarischer Sprache</i>	255
TUSOR PÉTER: Pázmány pápai bullái és palliuma. (Adatok az esztergomi érseki szék 1616. évi római konzisztoriális betöltéséhez)	257
<i>Die päpstlichen Bullen und das Pallium von Péter Pázmány, Erzbischof zu Gran (1616)</i>	275

FAZEKAS ISTVÁN: Homonnai Drugeth III. György (1583–1620) familiárisainak jegyzéke 1622-ből. Adalék Tállyai Pál pályájához	277
<i>Die Liste der Familiaren von György III. Drugeth von Homonna (1583–1620) aus dem Jahre 1622. Ein Beitrag zur Laufbahn von Pál Tállyai, Übersetzer der Historiarum de rebus Ungaricis libri</i>	292
KÁDÁR ZSÓFIA: Dallos Miklós győri püspök életútja és végrendelete (1630)	293
<i>Life Career and Testament (1630) of Miklós Dallos Bishop of Győr</i>	327
KALMÁR JÁNOS: A horvát végvidékre vonatkozó tervezet az 1670-es évekből	329
<i>Ein das kroatische Grenzgebiet betreffender Vorschlag aus den 1670-er Jahren</i>	343
 III. TÖRTÉNELEM ÉS TÖRTÉNETI SEGÉDTUDOMÁNYOK	
NAGY BALÁZS: Luxemburgi IV. Károly önéletrajza: szövegtani és forráskritikai megközelítések	347
<i>Autobiography of Charles IV of Luxemburg: Textual and Source Critical Approaches</i>	357
E. KOVÁCS PÉTER: Zsigmond király itáliai itineráriuma (1412–1414 és 1431–1433)	359
<i>Itinerary of King Sigismund of Luxembourg in Italy (1412–1414 and 1431–1433)</i>	389
KÖRMENDI TAMÁS: Dalmácia címere a középkori magyar királyok heraldikai reprezentációjában	391
<i>The Coats of Arms of Dalmatia as a Part of the Heraldic Representation of the Hungarian Kings in the Middle Ages</i>	408
PÁLFFY GÉZA: Rendkívüli források a horvát nemzeti szimbólumok történetéhez. Horvátország zászlajának legkorábbi ábrázolásai a 16–17. századból	409
<i>Extraordinary Sources for the History of Croatian National Symbols. The Earliest Portrayals of the Flags of Croatia from the 16th and 17th Centuries</i>	432

DRASKÓCZY ISTVÁN: Henri Pirenne (1862–1935) magyarországi recepciója az 1894 és 1945 közötti időszakban	433
<i>Die Rezeption von Henri Pirenne in Ungarn zwischen 1894–1945</i>	451

IV. INTÉZMÉNY- ÉS TÁRSADALOMTÖRTÉNET

ZSOLDOS ATTILA: Üres honor	455
<i>Empty honor</i>	476

LACZLAVIK GYÖRGY: Várday Pál esztergomi érsek egyházfői tevékenységének vázlatja	479
<i>An Outline of the Activity of Pál Várday, Archbishop of Esztergom</i>	500

SZÖGI LÁSZLÓ: Hanyatlás és átalakulás. A magyarországi peregrináció Mohácstól a 16. század végéig	501
<i>Decline and Change. Hungarian Peregrination from the Battle of Mohács to the End of the 16th Century</i>	520

MOLNÁR ANTAL: A horvát–szlavón rendiség és az oszmán Szlavónia	521
<i>The Croatian–Slavonian Estate System and Ottoman Slavonia</i>	538

DOMINKOVITS PÉTER: Szolgabírák és járásaik Sopron vármegyében, a 16/17. század fordulóján	541
<i>Stuhlrichter und ihre Bezirke im Komitat Sopron/Ödenburg zur Wende des 16./17. Jahrhundert</i>	564

KENYERES ISTVÁN: A félharmincad 1635–1638-ban	567
<i>Der Halbdreißigstzoll, 1635–1638</i>	591

OBORNI TERÉZ – NAGY BÉLA: A hadviselés alól felmentett székely települések a 17. században	593
<i>Szekler Settlements Released from the Military Services in the 17th Century</i>	610

OROSS ANDRÁS: A magyarországi kamarák területi illetékessége a 17–18. század fordulóján	611
<i>Die für Ungarn zuständigen Kammern an der Wende vom 17. zum 18. Jahrhundert</i>	628
MIHALIK BÉLA VILMOS: Egyházi adatok a Jászságról Heinrich von Kageneck német lovagrendi komtur 1703. évi vizitációs jelentésében	629
<i>Ecclesiastical Data about Jazygia in the Visitation Report of Heinrich von Kageneck, Landkomtur of the Teutonic Order in 1703</i>	644
GÉRA ELEONÓRA: Don Thomaso Raspassani, a vízivárosi „magyar” vikárius leleplezése	645
<i>Die Enthüllung von Don Thomaso Raspassani, dem „ungarischen” Vikar von Wasserstadt Ofen (Buda)</i>	671
TUZA CSILLA: A céhes intézmény kereteinek bomlása: az 1761-es céhrendelet előzményei	673
<i>Die Auflösung der Rahmen der Zunftinstitution: die Prämissen der Zunftregelung 1761</i>	688
BORSODI CSABA: A herceg Esterházy-hitbizomány kismartoni uradalmának tisztviselői, alkalmazottai, szolgái 1770–1780 között	689
<i>The Officials, Personnel and Servants of the Eistenstadt/Kismarton Estate of the Prince Esterházy Entail (1770–1780)</i>	704
Bak Borbála munkásságának bibliográfiája (1961–2013) (összeállította: LAKATOS BÁLINT).....	707
MELLÉKLET (képmelléklet Dominkovits Péter, Körmendi Tamás, Pálffy Géza és Török Enikő tanulmányaihoz).....	I–XVI

Rövidítésjegyzék*

Levéltári és kéziratári források

MNL OL	Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (Budapest)
DL	Q szekció: Mohács előtti gyűjtemény, Diplomatikai Levéltár. – <i>Diplomatikai Levéltár. Collectio Diplomatica Hungarica. A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa.</i> Szerk. Rácz György. Internetes kiadás (DL–DF 5.1), 2010.
DF	Q szekció: Mohács előtti gyűjtemény, Diplomatikai Fénygyűjtemény. – <i>Diplomatikai Fényképtár. Collectio Diplomatica Hungarica. A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa.</i> Szerk. Rácz György. Internetes kiadás (DL–DF 5.1), 2010.
MTAKK	Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára (Budapest), Kézirattár
OSZKK	Országos Széchényi Könyvtár (Budapest), Kézirattár
ÖNB	Österreichische Nationalbibliothek (Wien), Handschriftensammlung
ÖStA	Österreichisches Staatsarchiv (Wien)
HHStA	Haus-, Hof- und Staatsarchiv
HKA	Allgemeines Verwaltungsarchiv, Finanz- und Hofkammerarchiv, Hofkammerarchiv
HFU	Hoffinanz Ungarn

---

* A rövidítésjegyzékben azokat a levéltári és kéziratári forrásokat, szakirodalmi tételeket és intézményneveket tüntettük fel, amelyeket több szerző is használt. Ezért a lábjegyzetekben és a tanulmányok végi bibliográfiákban csak a rövidítésüket tüntetjük fel, feloldásuk itt található.

Szakirodalom

- BAK 1997a BAK Borbála: *Magyarország történeti topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig*. Budapest, 1997 (História könyvtár. Monográfiák 9/1.).
- BAK 1997b BAK Borbála: A koronaórség fizetetlensége. Thurzó Szaniszló nádor 1624. évi Zágráb szabad királyi városhoz küldött levele. In: *Miscellanea fontium historiae Europiae. Emlékkönyv H. Balázs Éva történészprofesszor 80. születésnapjára*. Szerk. KALMÁR János. Budapest, 1997, 89–106.
- CIH I–IV *Corpus juris Hungarici. Magyar törvénytár 1000–1895. Millenniumi emlékkiadás. [I.] 1000–1526. évi törvényczikkek. [II.] 1526–1608. évi törvényczikkek. [III.] 1608–1657. évi törvényczikkek. [IV.] 1657–1740. évi törvényczikkek*. Szerk. KOLOSVÁRI Sándor, ÓVÁRI Kelemen. Jegyz. NAGY Gyula, MÁRKUS Dezső. Budapest, 1899–1900.
- ENGEL 2002 ENGEL PÁL: *Magyarország a középkor végén. Digitális térkép és adatbázis a középkori Magyar Királyság településeiről*. CD-ROM. Térinformatika: KOLLÁNYI László, SALLAY Ágnes. Budapest, 2002.
- ÚMÉL I–VI *Új Magyar Életrajzi Lexikon*. I–VI. köt. Főszerk. MARKÓ László. Budapest, 2001–2007.

Intézmények

- ELTE BTK Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar (Budapest)
- MTA BTK TTI Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete (Budapest)
- OSZK Országos Széchényi Könyvtár (Budapest)

BERTÉNYI IVÁN

A Badacsony-hegy fontosabb helynevei a 20. században

A 19. század második felében a vasúthálózat rohamos fejlődése közelebb hozta egymáshoz Magyarország addig távolabbi tájait. A különböző területeken kialakult azonos helységmegnevezések kezdtek zavarólag hatni a mindennapi életben. A községi és egyéb helynevek nyilvántartására ezért az 1898. évi IV. törvénycikk a Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatalban országos törzskönyv vezetését rendelte el, amelyet egy, e célból felállított Országos Községi Törzskönyvbizottság felügyelete alá helyezett (4. §).¹ A bizottság tett javaslatot a többszörösen előforduló községek és egyéb helynevek kiküszöbölésére, a hivatalos helynevek helyes írására (a nemzetiségi területeken adott esetben magyarítására) és az újonnan alakuló községek elnevezésére is. A bizottság elnöki tisztét a Központi Statisztikai Hivatal igazgatója látta el (helyettes elnöke a hivatal aligazgatója lett), munkájában statisztikusok, levéltárosok, nyelvészek, katonatisztek egyaránt részt vettek. A bizottság javaslata alapján a belügyminiszter jelölte ki a többféle elnevezéssel bíró községek hivatalos nevét, rendelkezett az azonos elnevezésű községek előnévvel vagy új névvel történő ellátásáról és a községek nevének megváltoztatásáról, de ezt a jogát az érdekelt községek óhajának a lehetőség szerinti figyelembevételével kellett gyakorolnia.

A bizottság ülésein vármegyéről vármegyére haladva megtárgyalta az egyes városoknak, községeknek (esetenként azok elkülönült részeinek) a neveit. A ránk maradt iratanyagból megállapítható, hogy a bizottság érdemben foglalkozott az egyes helységek bírói, képviselőtestületei részéről megfogalmazott javaslatokkal, igényekkel, feltételekkel.

A törvény 1. §-ának az előírása szerint minden községnek csak egy hivatalos nevet volt szabad viselnie, az 5. § pedig a községi pecséteken, bélyegzőkön és jelzőtáblákon kizárólag a hivatalos név használatát engedé-

---

¹ CIH 1898, 20.

lyezte azon írásmód szerint, ahogy azt az országos községi törzskönyvbe bevezették. A pontosság ellenőrzésének módját a 8691/1906. sz. belügyminiszteri körrendelet szabályozta. Ez a munka meglehetősen vontatottan haladt, egyes területek végül nem is kerülhettek sorra az első világháborút követő idegen megszállás, majd a trianoni békediktátumot követő elcsatolások miatt.²

Az ekkor Zala vármegyéhez tartozó tapolcai járás helyneveit 1906–1907-ben tárgyalta a Törzskönyvbizottság. Az 1906. január 6-i ülésen javasolták, hogy az addigi *Badacsony-Tomaj* nevet ezentúl (kötőjel nélkül) *Badacsonytomaj* formában írják egybe. A képviselőtestület november 18-i ülésén azt kérte, hogy a község neve csak *Badacsony* legyen. Ehhez azonban a bizottság nem járult hozzá, mert Szilágy megyében is volt egy *Badacson* nevű helység. Az őrsiek 1906. november 15-i kelettel *Kisőrs-Szőlőhegy* megnevezést kértek. Ez (egybeírva) aztán 1948. július 28-ig meg is maradt. (A *Badacsonytomaj*hoz tartozó terület nem fekszik a *Badacsony* hegy oldalában...) Az 1948. évi képviselőtestületi ülés határozata alapján lett a területrész neve *Badacsonyőrs*. A badacsonyiak *Badacsony Szőlőhegy* néven kívánták megnevezni lakhelyüket. A *Badacsony* név mellett akkoriban használatos volt még a *Hableány* megnevezés.³ (Az idősebbek még 60 évvel ezelőtt is „Hableányba” mentek „ki” Tomajról...) A *Hableány* az akkoriban még alig beépített terület legjelentősebb épülete volt. Az észak-balatoni vasút megnyitását követően 1909 júliusától 1910. május elsejéig e terület vasútállomása is *Hableányszálló* néven működött, és csak ezután lett *Badacsony*.⁴ Tördemic lakóinak nem tetszett az addig használatos név, 1906. augusztus 4-én a *Badacson Tördemicz* nevet, majd a *Nemes* előnevet kívánták használni. A bizottság ez utóbbihoz csak azután járult hozzá (1907. október 23-i ülésén), miután sikerült bizonyítani, hogy a falu egy 1848 előtti pecsétjén szerepelt a „Nemes” jelző.⁵ A vasút a *Nemes-Tördemicz* név helyesírását 1932-ben *Nemestördemicre* változtatta. Az állomás nevében 1937-től *Szigliget*et is feltüntették, 1949–50-tól a

² Címeres pecsétgyűjt., 3–4.

³ Névváltozatai, 397., MNL OL K 156. Országos Községi Törzskönyvi Bizottság 1896–1953. A mai Magyarország területén lévő megyék és városok. 23. doboz 5. sz. Tapolcai járásban *Badacsonytomaj*. *Badacsonytomaj* történetének feldolgozója szerint 1913-ban *Badacsony-Hableány*, *Badacsony-szőlőhegy* és *Kisőrs-szőlőhegy* az 1910-ben nagyközséggé szervezett *Badacsonytomaj* külterületi lakott helyének minősült. KALMÁR 1995, 61.

⁴ FAZEKAS 2005, 190.

⁵ MNL OL K 156. 23. doboz 6. sz.

község és a vasútállomás nevében egyaránt *Badacsonytördemic* szerepel. *Badacsony-Lábdihegy* vasútállomásának a nevét (az észak-balatoni vasút történetírója szerint) 1920 óta írják *Badacsonylábdihegy* formában.⁶ Ezzel beteljesült a tördemiciek és a lábdihegyiek kérése. A badacsonyiak felszólalása ellenére vasútállomásuk neve elé odailleszthették a „Badacsony-” előtagot.

Ez a kis visszapillantás nem csupán a helybelieknek érdekes. Napjaink közigazgatási változásainak idején el lehet gondolkodni azon, hogy Badacsonytomaj és Badacsonytördemic egy közigazgatási egységbe történő összevonása esetén akár ma is létrejöhetne a már 106 éve felmerült, az egész hegyet magába foglaló Badacsony település. A régi dűlőnevek az elmúlt évszázadban jórészt feledésbe merültek.⁷ Az utcaelnevezések változásai nem mutatnak különleges érdekességet. Az 1949-et követő négy évtized szokványos ideologikus utcanevet követően az országos gyakorlatnak megfelelően a községekhez kötődő vagy helyben élt, főleg az irodalomból ismert személyekről (Kisfaludy Sándor, Tatay Sándor, Herczeg Ferenc), továbbá a gazdaság, a szőlészet-borászat fejlesztése terén kitűnt személyekről (Ibos Ferenc, Bogyay Lajos) neveztek el közterületeket.

Utcát neveztek el Pöltenberg Ernőről is. Immár több mint másfél évszázada e néven ismerjük, azonban 1808. február 20-án Ernst Pölt Ritter von Pöltenberg néven jegyezték be egy bécsi keresztelési anyakönyvbe.⁸ Róla minden évben megemlékeznek családja badacsonytomaji temetőben található sírjánál.⁹ Ugyanakkor utca viseli Bogyay Lajos nevét is. Miközben napjainkban országszerte folyamatban van a 20. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető helynevek megváltoztatása, elfogadható-e a Badacsony-hegy keleti lábánál fekvő város eljárása az ezredfordulón, helyes volt-e arról a jeles szőlőnemesítőről a közelmúltban utcát elnevezni, aki a magyar forradalom és szabadságharc leverése után a Habsburg önkényuralmi rendszer idején bő egy évtizeden át Zala megye császári-királyi megyefőnökeként, és az ottani „schwarzgelb” megyeszervezet kiépítőjeként és vezetőjeként működött? Bár Bécsből nézve Zala nem tartozott az 1848–49-ben túlzottan „rebellis” vármegyék közé, így az önkényuralmi rendszer által kinevezett vezetőjét sem tekinthetjük „vérengző” nemzet-

⁶ FAZEKAS 2005, 33.,190.

⁷ Felsorolásuk: KALMÁR 1995, 132.

⁸ MERÉNYI-METZGER 2010, 122.

⁹ Lásd FODOR 2013, vö. RAINER 1997.

árulónak, a szőlőkultúra fejlesztésében szerzett kimagasló érdemei¹⁰ azonban így sem feledtethetik 1849 és 1861 közötti irányító tevékenységét az önkényuralmi rendszer működtetésében.¹¹

---

¹⁰ Várbogyai Bogyay Lajos (1803–1875) szőlőnemesítésben szerzett érdemeiről vö. KALMÁR 1995, 48. 1849 októberétől kezdődő, az aradi vértanúk, köztük Ernst Pölt Ritter von Pöltenberg kivégzésével időben egybeeső megyefőnöki működéséhez és ottani első intézkedéseihez lásd VAJDA 1992, 44–46. A korszak egészének áttekintése: DEÁK 2009.

¹¹ Zala m. arch., 88. (a megyefőnöki tisztségről), 93–94., 301. Hivatalát 1849. október 22. és 1861 januárja között töltötte be. (A megye 1849–1861 közötti archontológiáját Halász Imre állította össze.)

BIBLIOGRÁFIA

Levéltári és kiadott források

MNL OL

K 156

CIH 1898

Belügyminisztériumi levéltár

Magyar Törvénytár. 1898. évi törvénycikkek. Jegyz. MÁRKUS Dezső. Budapest, 1899 (Corpus Juris Hungarici. Magyar törvénytár 1000–1895. Millenniumi emlékkiadás).

Címeres pecsétgyűjt.

A történelmi Magyarország városainak és községeinek címeres pecsétgyűjteménye az Országos Községi Törzskönyvbizottság határozatai alapján (1898–1913). Bev., szerk. TÓTH Árpád, munkatárs JANKOVICS Mihályné. Budapest, 1999.

Névváltozatai

A történelmi Magyarország városainak és községeinek névváltozatai az Országos Községi Törzskönyvbizottság iratanyaga alapján (1898–1913). Szerk. JENEY Andrásné, TÓTH Árpád. 2. kiad. Budapest, 1998.

Zala m. arch.

Zala megye archontológiája 1138–2000. Szerk. MOLNÁR András. Zalaegerszeg, 2000 (Zalai gyűjtemény 50.).

Szakirodalom

DEÁK 2009

DEÁK Ágnes: *Polgári átalakulás és neoabszolutizmus 1849–1867.* Főszerk. ROMSICS Ignác. Budapest, 2009 (Magyarország története 15.).

FAZEKAS 2005

FAZEKAS Miklós: *Az észak-balatoni vasút története (1909–1999).* Balatonfüred, 2005 (Balatonfüred Városért Közalapítvány kiadványai 19.).

FODOR 2013

FODOR József ünnepi beszéde 2013. március 19-én. *Badacsonyi programok, 2013.*

KALMÁR 1995

KALMÁR László: *Badacsonytomaj története.* Badacsonytomaj, 1995.

- MERÉNYI-METZGER 2010   MERÉNYI-METZGER Gábor: Az aradi vértanúk keresztelési anyakönyvi bejegyzései. *Századok* 144(2010), 99–123.
- RAINER 1997   RAINER Pál: Pöltenberg Ernő honvédtábornok, aradi vértanú családja, rokonsága és a révfülöpi Honismereti Gyűjtemény Pöltenberg relikviái. *Villa Filip. A Révfülöpi Honismereti Egyesület és a Honismereti Gyűjtemény közlönye* 1(1997), 1. sz., 12–20.
- VAJDA 1992   VAJDA Lászlóné: 1848–49 zalai krónikája. In: *A szabadságharc emlékei Zalában 1848–1849*. Szerk. BÉRES Katalin. 2. kiad. Zalaegerszeg, 1999.

Wichtigere Ortsnamen des Berges Badacsony im 20. Jahrhundert

Der Berg Badacsony ist einer der beliebten Ausflugsorte von Ungarn. Der kurze Beitrag stellt vor, wie die offiziellen Benennungen und Orthographie der einzelnen Siedlungen (Badacsonytomaj, Badacsony, Badacsonylábdihegy, Badacsonytördemic) rund um den Berg im 20. Jahrhundert sich entwickelten. Die interessante Strassennamen tragen die Namen der ungarischen Dichtern, Schriftstellern (Sándor Kisfaludy, Sándor Tatay, Ferenc Herczeg) und der hervorragenden Personen des Weinbaus (Ferenc Ibos, Lajos Bogyay) der Umgebung von Badacsony.